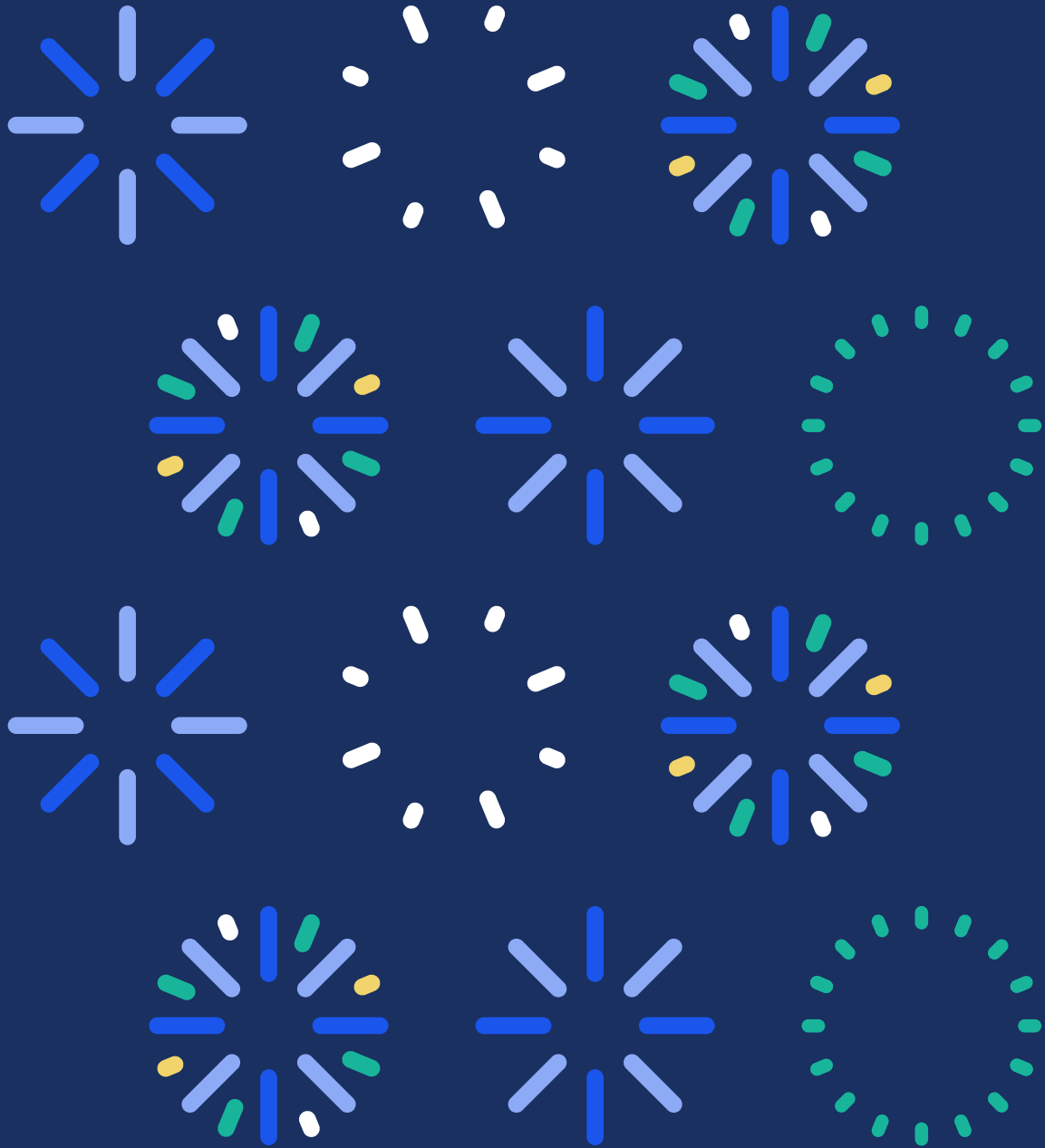

Keskustelutilaisuus tutkijapalveluiden hintojen muutoksista

28.10.2025

Tilaisuuden ohjelma

15:00 Muutosten tausta, Ville Vertanen

15:10 VM:n puheenvuoro, Olli Kärkkäinen

15:20 Suunnitellut muutokset, Ville Koskinen

15:40 Keskustelua

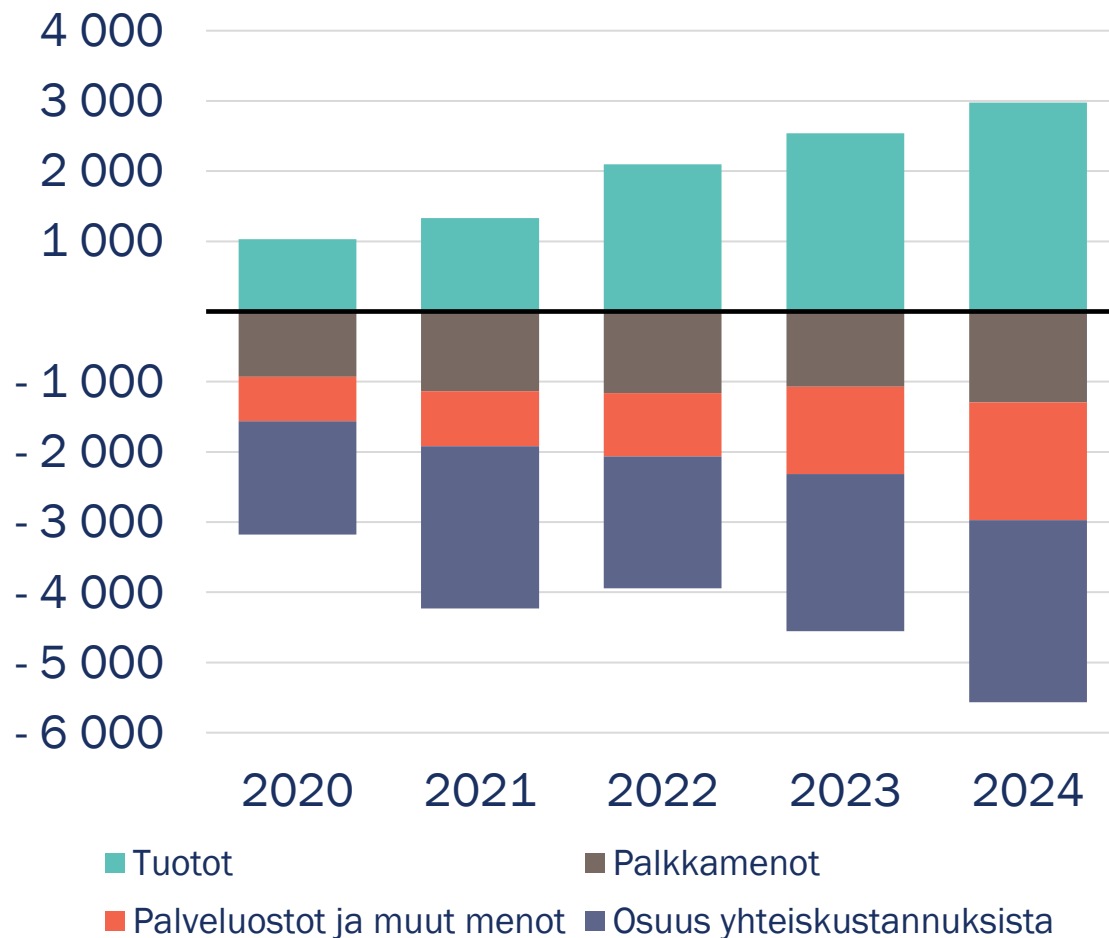
Hinnanmuutosten tausta

- Tutkijapalveluiden tulot eivät kata palvelun tuottamisen kustannuksia
 - Tutkijapalveluiden kustannusvastaavuus oli 2024 n. 54 % ja alijäämä oli n. 2 milj. eur
 - FIONA:n ylläpitomenojen kasvu lisää tarvetta korottaa hintoja
 - Tilastokeskuksen toimintamenoista leikataan 11% vuoteen 2027 mennessä 2024 tasoon verrattuna
- Tilastokeskus ja VM ovat selvittäneet keinoja alikatteellisuuden pienentämiseksi
 - Osittainen rahoitusratkaisu syntynyt
 - Tästä huolimatta hintoja joudutaan korottamaan niin, että tulot kasvavat 15 % vuonna 2026
- Tavoitteena täysi kustannusvastaavuus 2027
 - 2027 hintoja joudutaan korottamaan niin, että tulot kasvavat 24 % vuoden 2026 tasoon verrattuna
- Suurimmat korotukset kohdistuvat käyttäjämaksuun ja valmisaineistoihin
 - Hankekohtainen kustannustason muutos vaihtelee käytettyjen palveluiden ja tutkijamäärän mukaisesti
 - Hinnoittelussa huomioitava vaikutus kysyntään
- Merkittävät toimenpiteet hintojen korotusten lisäksi
 1. Tilastokeskuksen rahoituksesta kohdennetaan 900t eur rekisteritiedon tutkijakäytön tukeen
 2. Osa käyttäjämaksusta kohdistetaan tutkijapalvelun tekemän asiakaspalvelun rahoittamiseen
 3. Etäkäytön laskutusta muutetaan läpinäkyvämmäksi
 4. Valmisaineistojen laskutuksessa huomioidaan luovutettavan tietoaineiston laajuus
 5. Tutkijapalveluiden laskutuskäytäntöjä tarkennetaan erityisesti tuntilaskutuksella tehtävän työn osalta
 6. SISU-mikrosimulointimallissa tavoitteena pitää nykyiset hinnat tai maltilliset hinnankorotukset

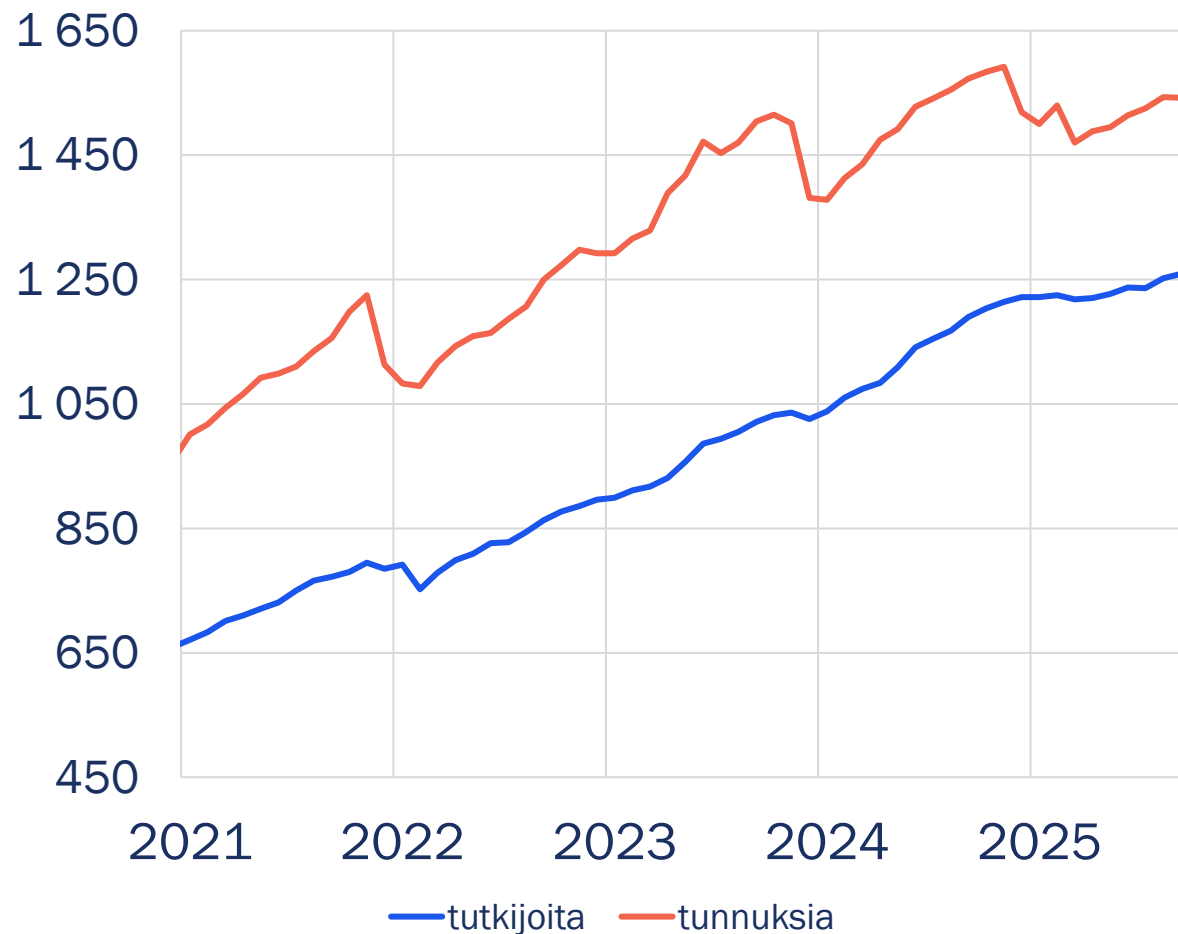

Tutkijapalvelun tuotot, kustannukset ja käyttö

Tuotot ja kustannukset

Tutkijoiden ja tunnusten määrät

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Tutkijapalveluiden hintojen muutos – ministeriön näkökulma

OLLI KÄRKKÄINEN, STRATEGIA- JA TUTKIMUSJOHTAJA

28.10.2025

Näkökulmia Tilastokeskuksen tutkijapalveluiden hinnoitteluun

Näkökulma 1: Talous ja maksuperustelaki

- Tilastokeskuksen osuus valtionhallinnon toimintamenojäätöistä kasvaa vuoteen 2027 mennessä vuositasolla 5,6 milj. euroon/v (~11 % toimintamenoista)
- Maksuperustelaki: tutkijoille tarjottavat tutkimuspalvelut tulee hinnoitella liiketaloudellisesti
- Talouspoliittinen ministerivaliokunta 06/2025: Ministeriöt varmistavat, että virastojen maksullinen toiminta on maksuperustelain mukaisesti kustannusvastaavaa
- Vuonna 2024 tutkijapalveluiden kustannusvastaavuus oli 54 prosenttia.

Näkökulmia Tilastokeskuksen tutkijapalveluiden hinnoitteluun

Näkökulma 1: Talous ja maksuperustelaki

- Tilastokeskuksen osuus valtionhallinnon toimintamenoisästöistä kasvaa vuoteen 2027 mennessä vuositäasolla 5,6 milj. euroon/v (~11 % toimintamenoista)
- Maksuperustelaki: tutkijoille tarjottavat tutkimuspalvelut tulee hinnoitella liiketaloudellisesti
- Talouspoliittinen ministerivaliokunta 06/2025: Ministeriöt varmistavat, että virastojen maksullinen toiminta on maksuperustelain mukaisesti kustannusvastaavaa
- Vuonna 2024 tutkijapalveluiden kustannusvastaavuus oli 54 prosenttia.

Näkökulma 2: Rajakustannushinnoittelu

Julkishallinnon aineistojen hyödyntämistä selvittäneen työryhmän suosituksia (2020):

- Tutkimusaineistojen hinnoittelun peruseriaatteena tulisi olla rajakustannushinnoittelu
- Tutkimusaineistojen tarjonnan tutkimusinfrastruktuuri tulisi rahoittaa kohdennetulla budjettirahoituksella, eikä tällaisia infrastruktuurikustannuksia tulisi kohdistaa tutkimusaineistojen käyttäjille

Miten molemmat näkökulmat voitaisiin huomioida?

VM:n ehdotus 2026

1. Perustetaan uusi budjettimomentti: Rekisteriaineistojen tutkijakäytön tuki (28.30.05)
2. Rahoituksen pohjaksi Tilastokeskuksen toimintamenoista siirrettäisiin 900 000 €/v uudelle momentille
3. Lisäksi momentille esitetään 2,1 milj. €/v T&K-rahoitusta
4. Momentin rahoitusta käytettäisiin Tilastokeskuksen tutkijapalveluiden tutkimusinfrastruktuurikustannusten kattamiseen valtiovarainministeriön ja Tilastokeskuksen välisellä sopimuksella
5. Momentin määräraha yht. 3 milj. € mikä mahdollistaisi tutkijapalvelun kustannusvastaavuuden nostamisen 100 %:iin ilman tutkijoiden maksamien hintojen korottamista

Miten molemmat näkökulmat voitaisiin huomioida?

VM:n ehdotus 2026

1. Perustetaan uusi budjettimomentti: Rekisteriaineistojen tutkijakäytön tuki (28.30.05)
2. Rahoituksen pohjaksi Tilastokeskuksen toimintamenoista siirrettäisiin 900 000 €/v uudelle momentille
3. Lisäksi momentille esitetään 2,1 milj. €/v T&K-rahoitusta
4. Momentin rahoitusta käytettäisiin Tilastokeskuksen tutkijapalveluiden tutkimusinfrastruktuurikustannusten kattamiseen valtiovarainministeriön ja Tilastokeskuksen välisellä sopimuksella
5. Momentin määräraha yht. 3 milj. € mikä mahdollistaisi tutkijapalvelun kustannusvastaavuuden nostamisen 100 %:iin ilman tutkijoiden maksamien hintojen korottamista

Talousarvioesitys 2026

1. Perustetaan uusi budjettimomentti: Rekisteriaineistojen tutkijakäytön tuki (28.30.05)
2. Rahoituksen pohjaksi Tilastokeskuksen toimintamenoista siirrettäisiin 900 000 €/v uudelle momentille
- ~~3. Lisäksi momentille esitetään 2,1 milj. €/v T&K-rahoitusta~~
4. Momentin rahoitusta käytettäisiin Tilastokeskuksen tutkijapalveluiden tutkimusinfrastruktuurikustannusten kattamiseen valtiovarainministeriön ja Tilastokeskuksen välisellä sopimuksella
5. Momentin määräraha yht. 0,9 milj. € millä voidaan kattaa osa tutkijapalveluiden infrastruktuurikustannuksista, mutta jättää silti merkittävän hinnankorotuspaineen kustannusvastaavuuden nostamiseksi 100 %:iin

Miten molemmat näkökulmat voitaisiin huomioida?

VM:n ehdotus 2026

1. Perustetaan uusi budjettimomentti: Rekisteriaineistojen tutkijakäytön tuki (28.30.05)
2. Rahoituksen pohjaksi Tilastokeskuksen toimintamenoista siirrettäisiin 900 000 €/v uudelle momentille
3. Lisäksi momentille esitetään 2,1 milj. €/v T&K-rahoitusta
4. Momentin rahoitusta käytettäisiin Tilastokeskuksen tutkijapalveluiden tutkimusinfrastruktuurikustannusten kattamiseen valtiovarainministeriön ja Tilastokeskuksen välisellä sopimuksella
5. Momentin määräraha yht. 3 milj. € mikä mahdollistaisi tutkijapalvelun kustannusvastaavuuden nostamisen 100 %:iin ilman tutkijoiden maksamien hintojen korottamista

Talousarvioesitys 2026

1. Perustetaan uusi budjettimomentti: Rekisteriaineistojen tutkijakäytön tuki (28.30.05)
2. Rahoituksen pohjaksi Tilastokeskuksen toimintamenoista siirrettäisiin 900 000 €/v uudelle momentille
- ~~3. Lisäksi momentille esitetään 2,1 milj. €/v T&K-rahoitusta~~
4. Momentin rahoitusta käytettäisiin Tilastokeskuksen tutkijapalveluiden tutkimusinfrastruktuurikustannusten kattamiseen valtiovarainministeriön ja Tilastokeskuksen välisellä sopimuksella
5. Momentin määräraha yht. 0,9 milj. € millä voidaan kattaa osa tutkijapalveluiden infrastruktuurikustannuksista, mutta jättää silti merkittävän hinnankorotuspaineen kustannusvastaavuuden nostamiseksi 100 %:iin

Miten tästä eteenpäin?

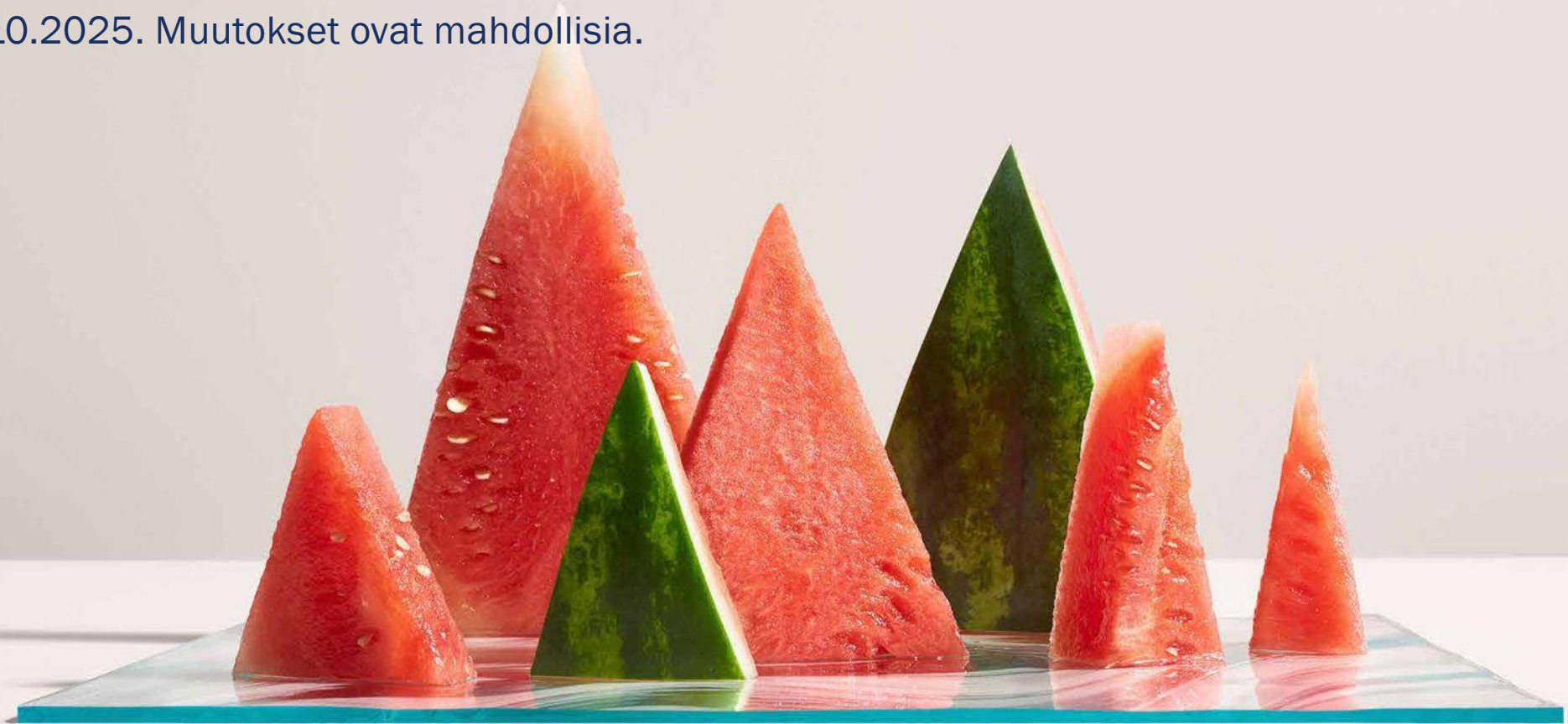
VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

OLLI KÄRKKÄINEN, STRATEGIA- JA TUTKIMUSJOHTAJA
OLLI.KARKKAINEN@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET

Suunnitellut muutokset

Luonnos 28.10.2025. Muutokset ovat mahdollisia.

Muutosten aikataulu

Keskustelutilaisuus

- Suunnitelman esittely asiakkaille 28.10.
- Palautteen kerääminen

Hinnaston julkaisu

- FIONA:n ja aineistojen hinnat vuodelle 2026
- 28.11. mennessä

Tilastokeskuksen maksuasetus (VM)

- Käyttölupien hinnat
- Tuntityön hinta
- 31.12. mennessä

2-portaisen lupamallin käyttöönotto

- Päätös käyttöönotosta 31.12. mennessä
- palvelun hinnoittelu

Suunnitelma hinnoittelun rakenteen muutoksista

Käyttölupamaksut

- *Korotetaan kustannustason muutoksia vastaavasti*
- *Määrätään VM:n antamalla maksuasetuksella*

FIONA

Hankekohtainen vuosimaksu

- *Uusi maksu, jolla katetaan kiinteitä ylläpitokustannuksia*
- *Vastaa suuruusluokaltaan nykyistä S-koneen hintaa*

Käyttäjämaksut

- *Laajenee kattamaan FIONA:n kustannusten lisäksi tutkijapalveluiden tekemää asiakaspalvelutyötä, josta ei ole aiemmin laskutettu*

Tuntityöstä perittävät maksut

- *Tutkimushankkeille tehtävän tuntityön kirjaamista ja laskutusta tarkennetaan niin, että kaikki työ laskutetaan*

Valmisaineistomaksut

- *2-3 aineiston laajuuteen perustuvaa hintakategoriaa*
- *Mahdollinen vuosimäärään perustuva hintakomponentti*
- *SISU-rekisteriaineiston hinta nousee*

Kapasiteettimaksut

- *Varatun konekapasiteetin mukaisesti*

Kone A

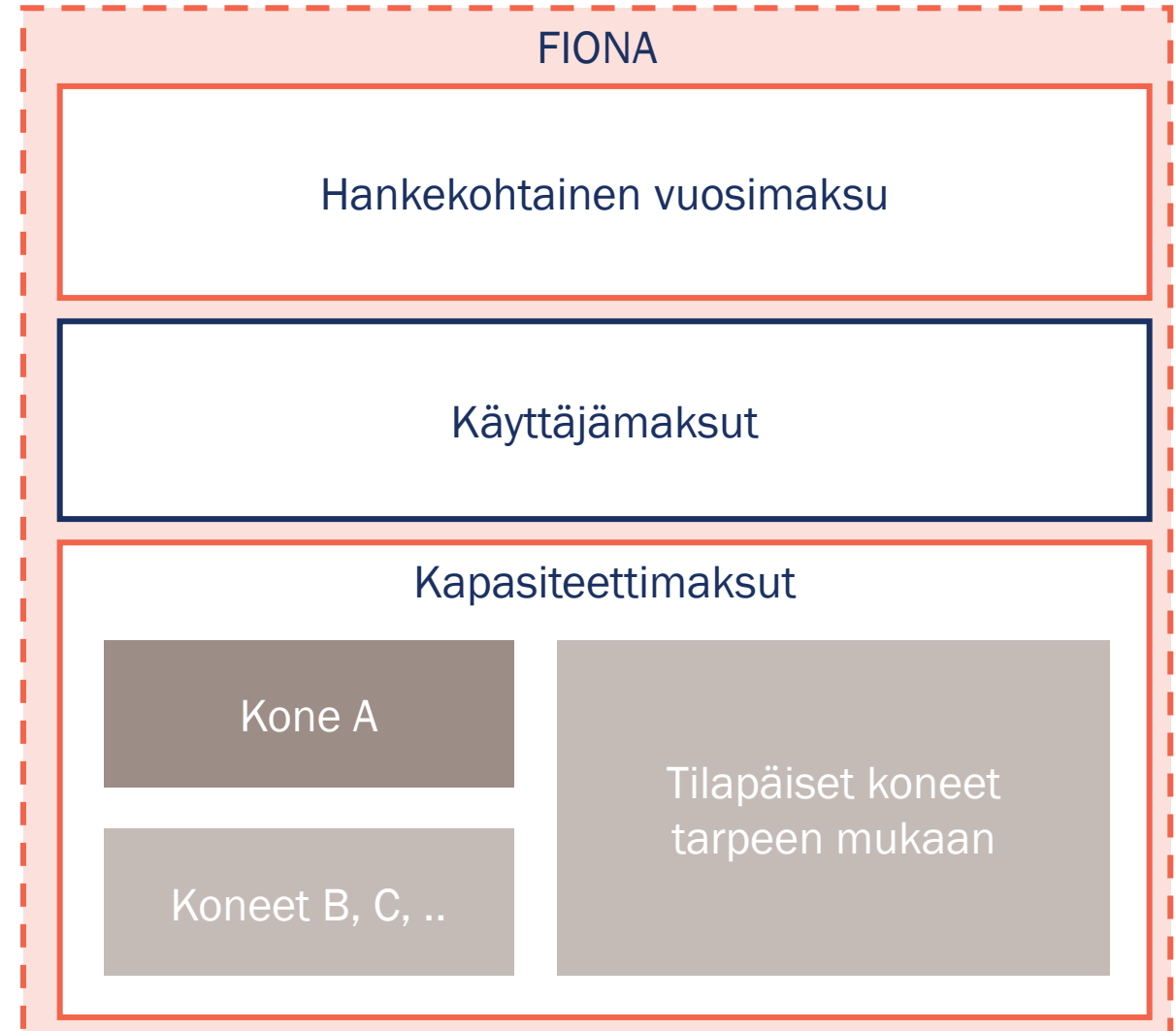
Koneet B, C, ..

Tilapäiset koneet
tarpeen mukaan

FIONA:n hinnoittelu

- Konepakettihinnoittelusta siirrytään kapasiteettihinnoitteluun
 - Kiinteä vuosimaksu riippumatta kapasiteetista
 - Kapasiteettimaksu CSC:n raportointien laskutusyksiköiden mukaisesti
 - Varattu kapasiteetti kerryttää laskutusyksiköitä koneen käytöstä riippumatta
 - Vähintään yksi kone käytössä jatkuvasti
- Mahdollisuus hallita laskentaresurssin määrää itse
 - Dynaaminen kapasiteetin hallinta Ubuntulla
 - Hitaampi koneen muutos Windowsille kuten nykyisin
 - Käyttöjärjestelmä vaikuttaa hintaan: Windows kalliimpi, Ubuntu halvempi
 - Kapasiteetin hallinta ja käytön seuranta mahdollista FIONA:ssa olevassa hankkeen näkymässä

Valmisaineistojen hinnoittelu

- Valmisaineistot jaetaan 2-3 hintakategoriaan
 - Tietojen laajuus ja yksityiskohtaisuus korottaa hintaa
 - Kannustin valita rajatumpi aineisto silloin, kun se on tutkimuksen kannalta mahdollista
- Tarvittava ajanjakso huomioidaan aiempaa tarkemmin
 - Tavoitteena mahdollistaa vuosirajausten tekeminen aiempaa helpommin
 - Taustalla vaatimus henkilötietojen käsittelyn rajaamisesta välttämättömään
 - Mahdollinen hinnoittelumekanismi, joka nostaisi pidempien aikasarjojen hintaa suhteessa lyhyempiin
- Hintaan sisällytetään 2 h käsittelytyötä
 - Mahdollistaa yksinkertaiset vuosi- ja kohdejoukkorajaukset ilman lisäkulua (yli menevä työaika laskutetaan normaalisti)
- Kalliimpi hintakategoria
 - Tarkat kieli- ja kansalaisuustiedot
 - Tarkat sijaintitiedot
 - Yksityiskohtaiset ja laajat aineistot
 - Esim. tarkat FOLK-moduulit, TAX_BENEFIT, SES
- Edullisempi hintakategoria
 - Karkeistetut kieli- ja kansalaisuustiedot
 - Tietosisällöltään suppeammat moduulit
 - Esim. FIRM-moduulit, karkeistetut FOLK-moduulit

Esimerkki: pieni tutkimushanke

Pieni hanke	2025	2026	muutos
Käyttölupa, suoraviivainen	750	800	7 %
Käyttäjämaksu, 1 käyttäjä	300	500	67 %
Valmisaineistot, 5 kpl	3 750	4 500	20 %
FIONA vuosimaksu	0	3 000	18 %
FIONA S-kone, Windows kaupallinen 12 kk	3 000	552	
Yhteensä	7 050	9 352	33 %

Arviot vuosikuluja 28.10.2025 hinnastoluonnoksen mukaisesti

Esimerkki: laaja tutkimushanke

Laaja hanke	2025	2026	muutos
Käyttölupa, monimutkainen	3 500	3 750	7 %
Käyttäjämaksu, 25 käyttäjää	7 500	12 500	67 %
Valmisaineistot, 5 kpl tarkka, 3 karkeistettu	6 000	6 900	15 %
FIONA vuosimaksu	0	3 000	15%
FIONA laskentakapasiteetti	5 401	3 232	
Yhteensä	22 401	29 382	31 %

Laskentakapasiteetissa huomioitu

Peruskapasiteetti: L-kone Linux 3 kk + XL-kone Linux 9 kk

Lisäkapasiteetti HPC 6.28 1 kk (28 ydintä, 188 GB RAM)

Arviot 28.10.2025 hinnastoluonnoksen mukaisesti

Keskustelu

